

## HET NUT DER VOGELS.



Uit het tijdschrift *Androcles*, Maandschrift aan de belangen der dieren gewijd, nemen wij het volgende over, en willen ook gaarne medewerken aan de bescherming van dieren.

Men kan er niet te dikwijls op wijzen hoe eene ongelukkig zeer populaire dwaling de schade verhoogt die door de vogels aan den oogst van granen en tuinvruchten wordt toegebracht. Deze dwaling wordt vooral in de hand gewerkt doordat de vogels zich liefst nabij graanvelden ophouden; echter niet om zich aan het zaad van verbouwde planten te goed te doen of graankorrels te pikken, maar eenvoudig omdat zij weten juist op zulke plaatsen rijklijk voedsel te zullen vinden in de eieren, larven en poppen der insecten, en niet 't minst in de volkomen insecten zelf die zooveel schade doen aan den oogst. Ook wij hebben hier herhaaldelijk op gewezen, om zoo mogelijk de verdelgers der vogels te overtuigen van het nadeel dat zij zich zelf en anderen door hunne vernielzucht toebrengen, om nog niet eens te spreken van de verkeerde opvatting welke zij toonen te hebben van de verhouding van den mensch tot de dieren, en van de reden waarom deze door den Schepper, naast den mensch eene plaats in de natuur is aangewezen. Doch veel meer afdoende dan redeneringen zijn de overtuigingen welke door de wetenschap ten dezen opzichte levert. Immers door het onderzoek van de magen van eene groote menigte vogels, zoowel in Europa als in Amerika en op verschillende tijden van het jaar, is uitstekend gebleken, dat de vogels — vooral de kleinere soorten — aan land- en tuinbouw een onberekenbaar nut aanbrenghen.

Prof. Freadwell te Massachusetts bevond dat eene halfvolwassen spottijster in de kooi, op één dag 68 regenwormen opat, weggende te zamen bijna anderhalftal meer dan de vogel zelf; eene andere lijst was te voren uit gebrek gestorven, ofschoon zij dagelijks van 8 tot 10 wormen kreeg, of ongeveer 20 ten honderd van haar eigen gewigt.

Uit een onderzoek door prof. Giebel te Halle bewerkstelligd, blijkt dat zelfs die vogelsoorten welke min of meer graan eten, dien diefstal meer dan vergoeden door het vernielen van insecten die nog veel groter verwoestingen zouden aangerigt hebben. Het bleek hem namelijk door een uiterst nauwkeurig onderzoek der magen van 73 jonge zwaluwen, dat 46 zich uitsluitend met insecten, en slechts 7 zich met pitvruchten hadden gevoed, de overige 20 hadden zoowel insecten als vruchten gebruikt. Het resultaat van een dergelijk onderzoek bij 46 andere zwaluwen was dat slechts een drietal van vruchten en de 43 andere van insecten geleefd hadden.

Ook de nachtvoegels, en inzonderheid de uilensoorten, bewijzen den landbouw en dus den mensch onberekenbaar veel nut, zoodat zij, die uit onwetendheid of bijgeloof de nesten en de broedsels dezer vogels uitroepen, zeer tegen hun belang handelen. De gewone uil en de katuil voeren zich bijna uitsluitend met ratten, huis-, sard- en veldmuizen. Zeker Fransch natuurkundige — Girardeau-Leray — had er vermaak in om eenmaal 's jaars het hol in een oude boom, waarin zich een paar uilen op zijne landhoeve ophield, te doen uitscheppen. Gewoonlijk vond men er ongeveer 14 kog ratten en muizenbeenderen in. Duidelijker kan niet bewezen worden dat die nachtvoegels leven ten koste der kuagdieren, die zoo ontzettend veel schade toebrengen aan alle graangewassen; en veilig mag men aannemen dat elke uil meer muizen doodt, dan zes katten doen kunnen, en ons dient zonder zich immer te bezondigen aan diefstal van melk, vleesch, spek of andere eetwaren. Daarom is het een zegen voor eene boerderij om een uilennest in hare nabijheid te hebben, en in het belang van den landbouw kunnen de nachtvoegels nimmer te veel ontzien en gespaard worden.

Hiermede stemt overeen wat men leest in het Nederlandsche Tijdschrift ter bevordering van Nijverheid, 1870, 3e en 4e stuk. Gaarne nemen wij dat over, om daardoor de woorden van een buitenlander door een getuige uit ons midden bevestigd te zien.

\* Volgens eene door mij ontvangen mededeeling van den heer W. J. D. van Iterson bleek bij een landbouwer te Haren, prov. Groningen, het nut der nachtvoegels in het jaar 1869 op eene merkwaardige wijze. Hij vond namelijk in zijne schuur een nest jonge uilen, 't welk door hem in de voerkist van een wagen geplaatst werd, zoodat de oude hunne jongen konden blijven voeden. Het uilenpaar deed dit getrouwelijk, en de landbouwers uit den omtrek waren verbaasd over de groote hoeveelheid muizen die door

de oude vogels aan hunne jongen werd gebracht. Zoodanige opmerkingen moeten ten laatste wel medewerken tot het sparen dezer te lang miskende vogelsoort.

Tevens herinner ik mij uit mijne vroegere togten in het noorden der provincie Groningen, welken invloed in dit opzigt wordt uitgeoefend door de groote meeuw (*Larus argentatus*), daár kobbe genaamd. In een jaar toch dat de veldmuis zeer overvloedig was, zag ik deze vogels in groote getalen de ploegers volgen en dadelijk gretig elke muis, die door den ploeg uit de voren opgeworpen werd, wegpakken. De welbekende, groote togten der muizen eindigen dikwijls aan het zeestrand, waar vele watervogels aan de verdere vernielguldigheid dezer schadelijke dieren paal en perk stellen.\*

In de eerste helft dezer eeuw richtten de rupsen in Noord-Amerika verwoestingen aan die alle beschrijving te boven gingen. De boomen op de publieke wandelplaatsen der groote steden waren geregeld in Juni reeds kaal gevretten; veelmalen werden sportreinen door de rupsen belet hun weg te vervolgen <sup>3)</sup> enz. Doch in het begin van 1852 werden 3 paren musschen uit Europa te Portland overgebracht; zij broeiden nog dat jaar en hunne vernielguldigheid was verband, dank zij den ruimen voorraad spij die het nieuwe vaderland hun aanbod. Uit dankbaarheid voor het wegpikken der rupsen, die vroeger bij trossen uit de boomen op de wandelaars vielen en zich in de huizen en kleeders, zelfs in de bedden nestelden, namen de amerikaansche dames de voor haar nieuwe vogelsoort zoo zeer en amitié, dat bijna allen bakjes met lekkerrij en met water in de vensterkozijnen hingen. De musschen, die in de nieuwe wereld haar ouden aard niet verloorchen, laten zich die uitnoodigingen bijzonder welgevallen, en nog ongelooftijker dan de uitgestrektheid der verwoestingen vroeger door de rupsen aangerigt, is de uitgebreidheid der weldaden welke Amerika thans aan de musschen heeft te danken.

De goede uitslag van de acclimatie der musschen in Amerika deed zeker Engelschman, Brodie genaamd, het voornemen opvatten om die vogelsoort ook op Nieuw-Zeeland inheemsch te maken. Naarmate toch de landbouw zich meer en meer uitbreidt in Australië, neemt ook de insectenplag op die eilanden toe. Met het schip *Swordfish* voerde gezegde Brodie in 1859 800 musschen naar Nieuw-Zeeland; het onderhoud dezer vogels aan boord kostte hem ongeveer 18 p. s., doch hij vertrouwde dat die uitgave een bron van rijkdom zou worden voor dit gedeelte van Australië. Dat vooruitzigt heeft zich bevestigd; de insectenplag wordt er volkomen in bedwang gehouden door de musschen. Een paar jaar later heeft Brodie ook de boschfazant op Nieuw-Zeeland geacclimiteerd en ook deze tiert er uitmuntend.

De zoölogie of dierkunde is eene wetenschap waarin reeds groote vorderingen gemaakt zijn; maar de zoötechnie, de wetenschap welke ons de bestemming der dieren leert kennen, de rol die zij op aarde moeten vervullen, het doel waarmede de Schepper ze tot aanzijn riep, het nut dat wij, menschen, van elke diersoort kunnen trekken, en eindelijk de grenzen van onze magt over hen, en die van onze bevoegdheid om ze ten ongebruikte te mogen doen voortplanten of te doodden, opdat het evenwigt door God in de schepping gelegd niet verbroken worde, die wetenschap is betrekkelijk nog maar zeer weinig vooruitgegaan. Op het gebied der zoötechnie kunnen en moeten alzoog nog onmetelijke vorderingen gemaakt worden. Daardoor zal veel duisternis in de schepping worden opgehelderd, zullen den mensch ruime bronnen van voordeel en welvaart worden geopend, en zal het lot der dieren zeer zeker veel verbetering ondergaan. Ieder vriend, ieder beschermder der dieren moet het zich tot pligt rekenen tot die vorderingen het zijne bij te dragen.

## VOOR DEN ONDERWIJZER.

JULIJ. — VIJFDE WEEK.

Farao's verstoktheid. — Ex. 6: 27—7: 13.

De tijd voor de verlossing van het volk Israël door God bestemd was aangebroken. Mozes en Aäron, — de laatste als de mond van Mozes, wien, »zwaar van mond en zwaar van tong» zijnde, zijn broeder Aäron, drie jaren ouder dan hij, was toegevoegd — hadden de goddelijke roeping ontvangen tot Farao te gaan en vergunning te vragen voor hun volk, om een weg van drie dagen in de woestijn af te leggen, ten einde den Heer, hunnen God, te offeren. Eene eerste poging bij Farao was vruchteloos geweest en had verzwarend van de dienst ten gevolge gehad, en dien ten gevolge bij het volk ontevredenheid op Mozes en Aäron gewerkt. Mozes aarzelt andermaal tot den koning te gaan, gelijk het hem de Heer beveelt, want ook bij zijn volk vindt hij geen gehoor en geen vertrouwen. De Heer

heeft medelijden met zijne zwakheid, en openbaart hem hoe Farao wel zijn hart zal verhard en naar zijne stem niet zal hooren, maar hoe Hij zijn volk door groote gerigten (de tien plagen) uit Egypteland voeren zal, waardoor zijn naam zal verheerlijkt worden en de Egyptenaren zullen moeten erkennen dat God de Heer is; welke overtuiging Mozes niet tot een schrik maar tot eene vertroosting in zich mag opdragen, en 't geen hem door den Heer zelfen bij de herhaling van het bevel: »spreek tot Farao alles wat Ik tot u spreek» wordt herinnerd (H. 6: 28). H. 7: 1. »Ik heb u tot een God gezet over Farao» is niet slechts als beedspraak te verstaan. Mozes nam in de daad de plaats in van God tegenover Farao. God had hem zijn eigen woord in den mond gegeven, zijne scheppingskracht hem verleend tot het volbrengen van 't geen waartoe Hij hem georoepen had (Lange). Door dit mijn Woord, spreek God, zult gij over Farao heerschen; hij kante er zich tegen aan en wederstreef zooveel hij wil, zoo zult gij hem toch laten volbrengen wat gij wilt. Zoo gaat het met hem, die Gods woord bezit en Gods kind is, hij voert heerschappij over alles. Want een Christen is zulk een magtig mensch, dat alle schepselen hem moeten gehoorzamen; al schijnt dit zoo niet, is het in waarheid toch zoo. Wat op aarde is magtiger dan de dood, schrikkelijker dan de zonde en smartelijker dan een kwaad geweten? Nogtans zegt de Christen dat hij over alle dezen een heer is (Luther).

»Aäron uw broeder zal uw profeet zijn.» Verg. H. 4: 14—16. Een profeet is in de eerste plaats een man, door wien God spreekt, gelijk wij lezen Jeremia 1: 9: »Zie Ik geef mijne woorden in uwen mond.»

H. 7: 3. »Ik zal Farao's hart verharden.» Hier is niet sprake van eene verharding tot het kwaad, maar van eene verharding in het kwaad, die door den toestand van Farao's hart noodzakelijk wordt gemaakt. Dezelfde regen bevordert den wasdom van tarwe en onkruid; dezelfde zon doet de ene vrucht rijpen en de andere verdorren; hetzelfde lijden heiligt en vervreemdt van God; hetzelfde Evangelie is een reuk des doods ten doode, en een reuk des levens ten leven; dezelfde teekenen verteederen Israël en de Egyptenaren en verhardden Farao. Nogtans zal ook dit Schriftwoord niet volkomen begrepen worden, zoolang het verband tusschen Gods albestuur en 's menschen zedelijke vrijheid en verantwoordelijkheid ons een raadsel blijft. (Nissen, Pract. Handleiding).

Vs. 6 en v. Mozes en Aäron gehoorzamen aan Gods bevel. Geene kleine taak voorwaar was hun op de schouderen gelegd, maar zij aarzelen niet meer. Zal het nu met godden uitslag zijn? Zal de koning van Egypteland zich buigen voor den Koning aller koningen? Helaas nee! Ook niet als hij het teeken ziet, dat Mozes op Gods bevel voor zijn aangezicht verrigt. Hij neemt zijne toevoegt tot de wijzen en de guichelaars en de egyptische tovenaars, en deze deden ook alzoog met hunne bezweringen; ook hunne staven werden tot draken. Maar de staf van Aäron versloot hunne staven. Nogtans verstokte Farao's hart.

Hoe gevaarlijk is het, waar men de stem Gods niet hooren wil, zijne toevoegt te nemen tot wijzen dezer wereld. Hunne redeneringen schijnen verstandig, maar zij zijn bedrieglijk en trouweloos. Farao wiert zich nu geheel in de armen van het volstrekte ongelooft, hij verzet zich tegen God. Hij wil naar zijne stem niet luisteren, en stort zichzelf al meer en meer in het verderf. Hij is eene ernstige waarschuwing voor allen, die na hem zijn gekomen. Waar het hart zich niet wil overgeven om te luisteren naar de stem Gods, het oog niet zien wil de teekenen die Hij doet, (en zijne oordeelen gaan ook thans over de wereld, men vestige de aandacht der kinderen op het gebeurde te Parijs en den toestand van goddeloosheid, waarin deze stad verzonken was; op de pestilentie onder menschen en vee; op natuurverschijnselen als aardbevingen, waarvan er een den 11<sup>den</sup> April j.l. te Bathang in China het leven kostte aan ongeveer 2300 personen), en het oor gesloten blijft waar de verkondiging van Gods liefde, van Gods genade tot den zondaar komt, — daar zal het einde zijn verwerping van Gods aangezicht. Indien over Farao zoo groote oordeelen zijn gekomen, hoe veel te meer over ons, die onder de nieuwe beedeeling zijn geboren en opgevoed, indien wij op de stemme Gods geen acht slaan. »Heden indien gij zijne stem hoort, zoo verhardt uwe harten niet.» Ps. 95.

## BLADVULLING.

Wanneer aan het eene einde van een hengelstok een worm hangt, bevindt zich aan 't andere gewoonlijk een dagdief.

SHELLEY.

3) Volgens het weekblad *La Science pour tous*, heeft dergelijk geval in 1868 ook in Frankrijk onderscheidene malen plaats gehad; o. a. op 31 Mei langs den Orleans-spoorweg.